

ELŐSZÓ

FOREWORD

FEKETE ALBERT

A 4D Tájépítészeti és Kertművészeti folyóirat 73. száma a 2024. október 17-20 között Budapesten megrendezésre kerülő, 35. IFLA Europe konferencia tiszteletére összeállított különszám, amely az 1984-es siófoki és a 2024-es budapesti IFLA Europe konferenciák között eltelt 40 év hazai tájépítészetébe nyújt betekintést. A különszám felépítését tekintve öt nagyobb fejezetből áll, amelyek mindegyikét egy-egy kolléga koordinációjával több, az egyes kiemelt tematikákban járatos szerző állított össze. Mivel az újság terjedelme semmiképp sem biztosít teret az egyes témakörök részletes és kimerítő bemutatására, a cél egy olyan áttekintés összeállítása volt, amely a négy évtized legfontosabb tervezési, kutatási, oktatási és jogszabályi változásait, fejlődését tekinti át, külön fejezetben térve ki a tájépítészet társadalmi jelentőségét is bemutató önkéntességére.

Az 1984. szeptember 26-29 között Siófokon megrendezett XXII. IFLA konferencia kiemelt témája Mócsényi Mihály fordítása szerint a „Településkörnyék” (The Urban Fringe) volt, ami azóta is számos tájépítészeti (és nem csak) tanácskozás visszatérő, központi kérdésköre. A konferencia több szempontból is emlékezetes volt. Ez volt az első alkalom, amikor a 'szocialista államok', így a Szovjetunió tájépítészei IFLA rendezvényen részt vettek. A kongresszus szakmai, baráti és anyagi vonatkozásai mellett politikai értelemben is sikeres volt. A nyugati résztvevők a 'szív kongresszusának', míg a 'közel-keletiek' a 'druzsba kongresszusának' nevezték.

A siófoki konferencia óta eltelt 40 évben Magyarország politikai és gazdasági berendezkedése, helyzete, és ezzel párhuzamosan a tájépítészet prioritásai is rengeteget változott. A 80-as évek vége felé lassan fellazuló politikai szorítást a társadalmi és ökológiai kihívásokkal teli ezredfordulós időszak váltotta fel, amely a képzési tartalmak folyamatos, minőségelvű fejlesztése mellett, a végzős hallgatók szakmai kimenete és a gazdasági igények közötti összhang megteremtését tűzte ki célul. A hagyományelvű tájépítész-képzés és -gyakorlat mindvégig megmaradt, fejlődött. A képzés, a szakmai szervezetek és a piaci szereplők közti összhang és jó kapcsolat eredménye, hogy ma Magyarországon a tájépítés a

szigorúan vett szakmai feladatok mellett komoly koordinációs szerepet is betölt a sok résztvevős, szerteágazó projektekben.

Az elmúlt negyven év eredményei a nemzetközi elismertséget is elhozták, a magyar tájépítészeti oktatás és szakmagyakorlás elismertsége és szabályozása nemcsak idehaza, hanem EU szinten is jól pozicionálja a szakmát. Magyarország egyike annak a mindössze tizenegy európai országnak, ahol a tájépítész szakma védett, a Magyar Építész Kamarán belül szakmai elismertséget élvez, és tervezői jogosultsággal bír. A hallgatói létszámot tekintve ugyancsak hatalmas fejlődés tapasztalható: míg 1984-ben a hallgatói összlétszám az ötéves kert- és tájépítész-mérnöki képzésen 71 fő volt, addig ma ennek tízszerese, meghaladva a 720 főt. Intézetünk a második legnagyobb tájépítész-képzőhely Európában, s kétoldalú nemzetközi kapcsolatainak száma meghaladja a 65-öt, olyan rangos képzőhelyekkel a listában, mint a wageningeni, a müncheni, a firenzei, a Versailles-i, a bécsi vagy a koppenhágai iskolák.

Ha a mostani budapesti IFLA Eu konferencia megrendezéséhez hozzávesszük azt, hogy másfél évvel ezelőtt Budapesten szerveztük meg az Európa Tanács Európai Történelmi Kertek Útvonalának (European Route of Historic Gardens) éves konferenciáját, hogy jövőre Budapesten szervezzük a Le Notre Landscape Forum rangos nemzetközi konferenciáját és workshopját, majd 2027-ben az Európai Tájépítész Iskolák Szövetségének (ECLAS) konferenciáját, akkor kijelenthetjük, hogy nemzetközi szakmai elismertségünknek köszönhetően a legrangosabb európai szakmai rendezvények, kollégák és piaci szereplők látogatnak el Budapestre.

A 35. IFLA Europe konferencia kapcsán a tájépítészet 21. századi újra-értelmezésén gondolkodunk. Előtérbe helyezzük a tájépítészet interdiszciplinaritását, újra értelmezzük a múlt-jelen, város-vidék, művészet-ökológia, esztétikum-haszonelvűség ellentétpárokat, s a fenntartható, természet alapú megoldásokban is érvényre juttatjuk az Olmsted-i eszmét, miszerint a tájépítészet a közjót és az élhető világot esztétikai alapokra helyezve valósítja meg. ☉

The 73rd issue of the 4D Journal of Landscape Architecture and Garden Art is a special issue in honour of the 35th IFLA Europe Conference in Budapest, 17-20 October 2024, and provides an insight into the 40 years of Hungarian landscape architecture between the IFLA Europe Conferences in Hungary, in Siófok in 1984 and Budapest in 2024. The special issue is structured in five major chapters, each of which has been coordinated by a colleague and compiled by several authors with expertise in each of the priority themes. As the length of the journal does not allow for a detailed and exhaustive coverage of each topic, the aim was to provide an overview of the most important changes and developments in planning, research, education and legislation over the last four decades, with a special chapter on volunteering, which also highlights the social significance of landscape architecture.

The main theme of the XXII IFLA conference, held in Siófok from 26 to 29 September 1984, was 'The Urban Fringe', which has been a recurring central theme of many landscape architecture (and other) conferences since then. The conference was memorable in more ways than one. It was the first time that landscape architects from the 'socialist countries', including the Soviet Union, participated in an IFLA event. In addition to its professional, friendship building and financial aspects, the Congress was also a political success. The Western participants called it the 'Congress of the Heart', while the Central and Eastern Europeans called it the 'Congress of Druzhba (Friendship in Russian)'.

In the 40 years since the Siófok conference, Hungary's political and economic situation and the priorities in landscape architecture have changed a lot. The political squeeze, which slowly eased towards the end of the 1980s, was replaced by the social and ecological challenges of the millennium, which, in addition to the continuous development of training content in a quality-oriented manner, aimed at harmonising the professional output of graduates with economic needs. The traditional landscape architecture training and practice has been maintained and developed throughout. As a result of the harmony and good relations between academic training,

professional organisations and market players, landscape architects in Hungary today play a major coordinating role in multi-stakeholder, multi-disciplinary projects, in addition to their strictly professional tasks.

The achievements of the last 40 years have also brought international recognition, and the recognition and regulation of Hungarian landscape architecture education and practice provides the profession a good position not only at home but also at EU level. Hungary is one of only eleven European countries where the profession of landscape architecture is legally protected, enjoys professional recognition within the Hungarian Chamber of Architects and has licenses for planning assigned. In terms of student numbers, there has also been a huge increase: while in 1984 the total number of students on the five-year course in landscape architecture was 71, today it is ten times that number, at over 720. Our Institute is the second largest landscape architecture school in Europe and has more than 65 bilateral international cooperations, with prestigious schools such as those in Wageningen, Munich, Florence, Versailles, Vienna and Copenhagen.

If we consider that beyond this IFLA Europe conference in Budapest, we organised here the annual conference of the Council of Europe's European Route of Historic Gardens a year and a half ago, and the prestigious international conference and workshop of the Le Notre Landscape Forum will be held in Budapest next year, the conference of the European Council of Landscape Architecture Schools (ECLAS) in 2027, we can say that our international professional recognition will bring the most prestigious European professional events, colleagues and market players to Budapest.

In the context of the 35th IFLA Europe conference, we are reflecting on the redefinition of landscape architecture for the 21st century. We will focus on the interdisciplinarity of landscape architecture, reinterpreting the past-present, urban-rural, art-ecology, aesthetic-utilitarian contraries, and reasserting the Olmstedian idea of landscape architecture as an aesthetic basis for sustainable, nature-based solutions for the common good and a liveable world. ☉